

Stimuleer de utiliteitsbouw

De teruglopende economie, het nieuwe werken, nieuwe communicatiemiddelen; dit alles heeft naast een ongebreidelde ijver van projectontwikkelaars geleid tot een overschot aan kantoorgebouwen in ons land. Die enorme productie of - zo u wilt - overproductie heeft weliswaar een grote leegstand gecreëerd, maar anderzijds heeft die grote productie wel geleid tot een sterke innovatie. Moderne kantoorgebouwen, met nieuwe materialen, een duurzame energievoorziening en fraaie architectuur zijn in die afgelopen jaren gerealiseerd.

Onze architecten werden op basis van hun prestaties in Nederland, internationaal gevraagd en realiseerden de mooiste projecten. Door het stilvallen van de bouw van nieuwe projecten dreigt deze innovatieve bedrijfstak haar koploperspositie kwijt te raken. Gemeentes die onder budgetdruk geen nieuwe projecten meer opstarten, de centrale overheid die met maatregelen dreigt om de utiliteitsbouw aan banden te leggen. Deze voorbeelden zijn wellicht begrijpelijk, maar zullen op de langere termijn een negatieve invloed op deze hoogwaardige bedrijfstak hebben. Succesvol exporteren, zonder een goede thuismarkt kent maar weinig succes stories.

Het ontwikkelen van nieuwe bouwlocaties en het ontwerpen van nieuwe kantoorgebouwen zal moeten worden voortgezet. Ook de gebruikers van dergelijke gebouwen zullen deze ontwikkelingen, die lagere energiekosten en betere mogelijkheden voor het moderne werken hebben, nodig hebben om hun concurrentiepositie ten opzichte van buitenlandse concurrenten te verbeteren. Natuurlijk zal er een overschot ontstaan aan oudere kantoren. Deze zullen echter onder druk van een sterk moderniserende markt worden gesloopt, drastisch gerenoveerd of gereed gemaakt worden voor een andere bestemming. Zonder nieuwe projectontwikkeling zal deze druk echter niet aanwezig zijn en zullen we een grote achterstand oplopen ten opzichte van andere landen.

Ik roep hierbij ook de overheid op om de markt hier zijn werk te laten doen. Het verbieden of beperken van nieuwbouw zal de Nederlandse bouwsector voor een langere periode op achterstand zetten. Een reputatie die met veel inspanning is opgebouwd en die architecten als Francine Houben, Rem Koolhaas, Moshé Zwarts, Jan Pesman en vele anderen wereldfaam bezorgd hebben. Een reputatie die onze ingenieursbureaus de mogelijkheid heeft gegeven in hun projecten te participeren, zal snel verloren gaan en slechts met veel inspanning over een langere periode kunnen worden teruggewonnen.

Natuurlijk moeten we een uitzondering maken voor historische gebouwen. Maar daar heeft de Nederlandse bouwsector bewezen uitermate goed in staat te zijn, achter fraaie klassieke gevels, moderne kantoorlocaties op te trekken.

Het verleden heeft het in vele sectoren bewezen, zonder groei geen innovatie, zonder activiteit geen economische groei. Slechts industriële activiteit zal onze economie weer op gang brengen.

*Martin C.J. van Pernis
President Koninklijk Instituut van Ingenieurs*